

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:3, Issue:5
sssjournal.com

pp.97-109
ISSN:2587-1587

2017
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 06/06/2017 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 19/07/2017

KENTLERDEKİ GÖÇ EĞİLİMİ (Bayburt Aydıntepe İlçesi Örneği)

MIGRATION TRENDS IN THE CITIES (The Sample of Bayburt's Aydıntepe District)

Sinan YAZICI

Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü, Bayburt/Türkiye

ÖZ

Göç ülkemizde yaşanan en önemli sorunlardan biridir. Bu sorun göç alan kentlerin gereğinden fazla büyümesine, göç veren kentlerin de daha çok küçülmesine neden olmaktadır. Bu durum kent sosyolojisi ve ekonomisini olumsuz bir şekilde etkilemekte ve ülke ekonomisine bir maliyet olarak geri dönmektedir. Nihayetinde yaşanan küçülme kentlerin işlevsiz hale gelmesine yol açmaktadır.

Bu çerçevede, göç etme eğiliminin araştırılması büyük bir önem arz etmektedir. Bu amaçla göç veren bir kent olan Bayburt'un Aydıntepe ilçesinde göç etme eğilimi ekonomik sıkıntıların nispeten yoğun olduğu 2010 yılı ve ekonomik sıkıntıların hafiflediği 2017 yılı karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Tarama araştırmasında göç etme nedenini olarak işsizliği gösterenlerin oranı 2010 yılı araştırmasında % 100 iken bu oran 2017 yılında % 67'ye kadar gerilemiştir. Göç gerek ekonomik sıkıntıların yaşandığı dönemde gerekse bu sıkıntıların hafiflediği dönemlerde temelde işsizlik kaynaklı olmakla birlikte, ekonomik sıkıntıların nispeten hafiflediği 2017 yılındaki tarama araştırmasında sosyo-kültürel yetersizlikler nedeniyle göç etmek isteyenlerin oranı % 6'dan % 56'ya çıkması kentin sunduğu sosyo-kültürel imkânların da göçe etkide bulunduğunu göstermektedir.

Yapılan analizde, kentler arası göçün en aza indirilmesi için kentsel mekanın hem ekonomik hem de sosyo-kültürel imkanlar yönünden kent sakinleri için yeterli hale getirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şehirler, Göç Eğilimi, Bayburt

ABSTRACT

Migration is one of the most important problems in our country. This problem causes the cities that receive immigration to grow excessively and the cities that emigrate to become even smaller than necessary. This negatively affects urban sociology and the economy and returns as a cost to the country's economy. Eventually, the downsizing that is happening leads the cities to become dysfunctional.

In this framework, it is of great importance to investigate the tendency to migrate. For this purpose Bayburt, an immigrant city, tended to migrate in the district of Aydin, comparatively examining the year 2010, when the economic troubles were relatively intense and the year 2017, when the economic troubles were alleviated.

Migration tendency in the screening survey is 100% unemployment in the 2010 survey. This rate declined to 67% in 2017. In the period of economic difficulties, migration is mainly due to unemployment in these periods, while the rate of those who want to migrate due to socio-cultural deficiencies is increasing from 6% to 56% in the screening survey of the year 2017 when the economic troubles are relatively mild, socio-cultural opportunities It shows that the mound is in effect.

In the analysis, it is reached that urban space should be sufficient for urban dwellers in terms of both economic and socio-cultural possibilities in order to reduce most of the migration between cities.

Keywords: Cities, Migration Trends, Bayburt

1. GİRİŞ

1945’li yıllardan itibaren Türkiye’nin dışı açılması ile birlikte, başta tarım olmak üzere sanayi ve ulaşım alanlarında ortaya çıkan gelişmeler, kırsal alanda çözümleri beraberinde getirmiştir. Kırsal alandaki çözümlerle ortaya çıkan köyden kente göç süreci, ülkemizin en önemli sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. Köyden kente göç süreci 1975 yılına kadar devam etmiş 1975 yılından sonra da ekonomik fırsatların mekânsal dağılımındaki eşitsizlik nedeniyle kentlerden kentlere göç süreci yoğunlaşmaya başlamıştır. Bu yıllardan sonra göçte hakim yön kentlerden kentlere doğru gerçekleşmiştir (Tekeli, 2008, s. 50-62). Kentler arası göç, süreç içerisinde göç alan kentlerin gereğinden fazla büyümesine ve dolayısıyla kentlerde sosyal, ekonomik ve çevresel açıdan önemli sorunların yaşanmasına yol açmaktadır. Bu kapsamda kentler konut, su, elektrik, kanalizasyon ve çevre düzenlemesi gibi temel kentsel hizmetlerin hem üretiminde hem de sunumunda önemli problemlerle karşı karşıya kalmaktadır (Keleş, 2008, s. 48-50).

Sadece göç alan kentlerde değil göç veren kentlerde de önemli sorunlar yaşanmaktadır. Bu kentlerde ortaya çıkan sorunların başında nüfus kaybı gelmektedir. Yaşanan nüfus kaybı nedeniyle göç veren yerleşim birimleri küçülmektedir. Bu kentlerin küçülmesi işlevlerinde önemli kayıplara neden olmakta ve kimlik kaybı tehlikesini beraberinde getirmektedir. Bu kapsamda 2008 yılında nüfusu 2000’in altına düşen 283 belde belediyesi tüzel kişilikleri kaldırılarak köye dönüştürülmesi, yerleşim birimlerindeki işlevsizlik halini ve kimlik kaybını göstermesi açısından önemlidir*).

Göç veren yerleşim birimlerinde yaşanan nüfus kaybı ve sonrasında ortaya çıkan işlevsizlik hali, bu yerleşim merkezlerinin tarım ve hayvancılık başta olmak üzere ülke ekonomisine yapması muhtemel katkılara da engel olmaktadır. Göç veren yerleşim merkezlerinin yaşadığı işlevsizlik durumu ve göç alan şehirlerin aşırı nüfus nedeniyle ortaya çıkan sorunların hafifletilmesi gerekmektedir. Göç veren kentlerdeki göç etme eğiliminin ortaya çıkarılması, göçle ilgili yaşanan sorunların çözümünde önemli katkılar sunacaktır.

Literatür incelendiğinde göç etme eğilimini inceleyen çalışmaları köyden kente ve kentten kente göç etme eğilimlerini ele alan çalışmalar şeklinde iki bölümde ele almak mümkündür. Bu çerçevede Taşğın (2009) ülkemizin en fazla göç veren kentlerinden olan Erzurum’un Oltu ilçesine bağlı 20 köyde deneklerin göç eğilimlerini ölçmüştür. Bu çalışma da deneklerin ekonomik sorunlar nedeniyle göç etmek istedikleri ortaya çıkmıştır. Ekonomik durumları iyi, konutları yaşanabilir ve yeterli arazi ve hayvana sahip olan ailelerin göçte istekli olmadıklarını tespit etmiştir. Özerin (1996) tarafından benzer bir çalışma Denizli ilinin köylerinde gerçekleştirilmiştir. Denizli ilinin 12 köyünde tarama araştırması ile gerçekleştirilen çalışmada, deneklerin yaklaşık % 60’ının göç etme eğiliminde olduğunu saptamıştır. Bu çalışmada da ekonomik imkânların yetersiz hale gelmesi göçte önemli bir etken olarak görülmüştür. Ancak köylerin sosyo-kültürel açıdan da yeterli hale gelmesinin önemine de vurgu yapılmaktadır.

Öztürk (2006) Bayburt il merkezi ve merkeze bağlı 11 köyde yaptığı çalışmada, halkın önemli bir kısmının göç etmek istediğini bulgulamıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasında gelir düzeyi ve işsizliğin önemli bir faktör olduğunu ortaya koymuştur. Ancak bu çalışmada il merkezindeki deneklerle köylerde yaşayan deneklerin göç düşüncesi arasındaki farklılıkları belirtmemiştir. Karahan’ın (2006), Bursa’nın Harmancık ilçesi merkezinde yaptığı çalışmada İlçeden göçün en önemli sebebini, kırsal kesimin iticiliği olarak adlandırdığı işsizlik, tarımsal üretim için ailelerin yeterli araziye sahip olmaması, dar sosyal çevrede yaşamının getirdiği sorunlar, sosyal ve kültürel etkinlikler gibi hizmetlerin yetersizliği ile eğitim konusunda ilçede yetersizliklerin bulunması gibi nedenlerde bulmuştur.

İlgili literatür değerlendirildiğinde, köyden kente veya kentler arası göçün temelinde ekonomik nedenlere vurgu yapılmıştır. Tarım arazisinin parçalanma nedeniyle yetersiz hale gelmesi girdi

* (<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/03/20080322M1-1.htm> (25.04.2017 tarihinde erişildi))

maliyetlerinin yükselmesi göçün ekonomik nedenleri olarak gösterilmektedir, göç düşüncesinin oluşmasında işsizlik ön plandadır. Ayrıca köylerdeki sosyo-kültürel olanakların yetersizliğinin de göç etme eğilimine neden olduğuna vurgu yapılmaktadır.

Literatürde göç veren yerleşim birimlerindeki işsizliğin önlenmesine ve bu yerleşim birimlerinde ekonomik potansiyelin geliştirilmesi ile ilgili çalışmalarda mevcuttur. Bu çerçevede Yapraklı ve Bayramoğlu tarafından TRA1 bölgesi üzerine yapılan çalışmada Bayburt ilinin büyük oranda bitki ve hayvansal atık potansiyeli olduğu tespit edilerek bu potansiyelin hayata geçirilmesi halinde bölgeden göçün azalacağı vurgulanmıştır (Yapraklı & Bayramoğlu, 2014, s. 332 (Bayramoğlu, 2015, s. 171))

Bu çalışma, ülkemizin en fazla göç veren illerinden Bayburt'un Aydıntepe ilçesinde yapılmaktadır. İlçe, bu çalışmanın yazarı tarafından yapılan ve yayınlanmak üzere hakem değerlendirmesi sürecinde olan çalışma sonucunda sürekli göç veren bir yerleşim birimi olduğu tespit edilmiştir. Özellikle 2003-2013 yılları arasında ilçede yaşanan ekonomik sıkıntıların da etkisi ile önemli miktarda göç verdiği belirlenmiştir. Göç sürecinin devam ettiğinin anlaşıldığı o çalışmada, ilçede önemli miktarda nüfus kaybının yaşandığı anlaşılmıştır. Yani Aydıntepe ilçesi göç veren kentlerdeki göç etme eğiliminin ölçülmesinde uygun bir örnektir (Cole, 1999, s. 88-91)

Çalışma, iki ayrı tarihlerde yapılan tarama araştırmasını karşılıklı olarak incelemektedir. İlk araştırma ilçede ekonomik sıkıntıların yoğunluğunun hissedildiği 2010 yılında gerçekleştirilmiştir. İkinci tarama araştırması da 2017 yılında ekonomik sıkıntıların nispeten hafiflediği dönemde gerçekleştirilmiştir. Çalışma iki farklı dönemi karşılaştırması yönüyle literatürdeki diğer çalışmalardan ayrılmaktadır. Ekonomi değişkeninin ilk dönemde yaşanan ekonomik sıkıntılar nedeniyle göç etme eğilimine etkisinin baskın olması beklenmektedir. 2017 yılında gerçekleştirilen araştırma ekonomik sıkıntıların nispeten hafiflediği dönemde gerçekleştirildiği için, göç etme düşüncesine sadece ekonomik sorunlar değil ekonomik dışı sosyo-kültürel değişkenlerin de etkide bulunması beklenmektedir. Böylece bu örneklem üzerinden hareketle göç veren kentlerde bireylerin göç etme eğilimine etki eden etmenler belirlenmiş olacaktır.

Çalışmanın ikinci bölümde araştırmanın yöntemi ortaya konmuştur. Üçüncü bölümde 2010 ve 2016 yıllarındaki çalışmalardan elde edilen bulgular karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır. Son bölümde ise elde edilen bulgular tartışılmaktadır.

2. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Çalışma Bayburt'un Aydıntepe ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada birincil ve ikincil kaynaklar kullanılmıştır. Birincil kaynaklar, araştırma sahasında yapılan tarama araştırması sonucu elde edilen verilerdir. TÜİK verileri ve literatür çalışması sonucu elde edilen veriler bu çalışmanın ikincil kaynaklarını oluşturmaktadır.

Çalışmada bireylerin göç etme eğilimleri ölçülmeye çalışıldığı için, yapılan tarama araştırması nicel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir (Cole, 1999:85-88). Ayrıca değişkenlerin farklı zamanlardaki göç düşüncesine etkilerinin irdelenmesi yönüyle bu çalışma, karşılaştırmalı çalışmadır. Karşılaştırma, aynı sahada 2010 ve 2017 yıllarında yapılan çalışmalar arasında yapılmaktadır.

Denekler ilçe evreninden sistematik örneklem yöntemiyle belirlenmiştir (Neuman, 2014:319-325). Öncelikle sahada bulunan her 6 haneden biri ile anket uygulaması gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. 6 hane içerisinde belirlenen denek anket uygulamasını reddettiyse, yine aynı örneklem içerisinde diğer hanelerden biri ile uygulamaya devam edilmiştir. Böylece araştırma evrenindeki en uygun örnekleme ulaşılmaya çalışılmıştır. Gerek 2010 ve gerekse 2017 yılında yapılan tarama araştırması SPSS paket programı aracılığıyla değerlendirilmiştir. 2010 yılında yapılan tarama araştırmasında 110 deneye yapılan araştırmada 10 adet anket, sağlıklı bir şekilde doldurulmadığı görüldüğü için iptal edilmiştir. İptal edilen anketler, 15-19 yaş aralığındaki deneklere ait olduğu görülmüştür. 15-19 yaş aralığındaki deneklerin hayata yeni atılmaları nedeniyle, onların yaşadıkları sosyal çevre hakkındaki

düşüncelerinin yeni yeni şekillenmeye başlamış olmasının bunda etkili olduğu düşünülebilir. Geriye kalan 100 denegin yanıtlarının sorunsuz olduğu görülmüş bu nedenle de değerlendirmeye alınmıştır.

2017 yılında yapılan tarama araştırmasında da aynı şekilde 105 deneye anket uygulanmış, anketlerde 5 adet anketin sağlıklı bir şekilde yanıtlanmadığı görülerek değerlendirmeye alınmamıştır. 2010 yılındaki deneyim nedeniyle 15-19 yaş aralığındaki deneklerin sayısı az tutulmuştur. 2010 yılında 30 kadına anket uygulanırken 26 anketin geçerli olduğu görülmüş, 2017 yılında 50 kadına anket uygulanmış, 3 tanesinin geçersiz olması nedeniyle 47 kadın denek tarama araştırmasına dâhil edilmiştir. 2010 yılında kadın deneklerin sayısının 2017 yılına oranla az olma nedeni ekonomik kriz ortamı olduğu söylenebilir. Çünkü yaşanan ekonomik krizle ilgili doğru bilgileri ev ekonomisi ile ilgili doğrudan sorumlulukları bulunan erkeklerden daha iyi öğrenilebilirdi. Ancak bu çalışmanın temel hedefi olan göç etme eğilimine etki eden bireysel faktörler, aile faktörü ve diğer sosyo-kültürel faktörlerin anlaşılabilmesi ve bu faktörlerin oluşmasında ailenin en önemli üyesi olan kadınların da etkisinin öğrenilebilmesi için kadın deneklerin sayısının yüksek olmasına özen gösterilmiştir. Erkek deneklerin çalışmanın kendileri ile yapılması ısrarına rağmen, yapılan çalışmada kadınların düşüncesinin önemi nedeniyle kadın denek sayısının yüksek tutulmasına çaba gösterilmiştir.

3. GÖÇ DÜŞÜNCE İLE İLGİLİ ELDE EDİLEN BULGULAR

Yapılan karşılaştırmalı tarama araştırması sonucu elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur. Öncelikle bu bölüm Demografik Veriler, Eğitim Durumu, yaşadığı Çevreyi Tanıma, Ekonomik Durum, Göç Düşüncesi şeklinde alt bölümlere ayrılmıştır. Elde edilen veriler bu başlıklar altında incelenmiştir. Verilerle ilgili değerlendirmeler ise tabloların hemen altında yapılmıştır.

3.1. Demografik Veriler

Demografik veriler kısmında gerek 2010 ve gerekse 2017 yılında yapılan tarama araştırmasına katılan deneklerin yaşları, doğum yerleri, mesleki durumları, medeni halleri ve eğitim durumları sunulmaktadır.

Tablo 1. Yaş ve Cinsiyet Karşılaştırması

Yaş Aralığı	2010			2017		
	Cinsiyet		Toplam	Cinsiyet		Toplam
	Kadın	Erkek		Kadın	Erkek	
15-19 Arası	2	2	4	2	2	4
20-29 Arası	7	25	32	10	11	21
30-39 Arası	8	25	33	21	17	38
40-49 Arası	7	14	21	13	15	28
50-59 Arası	2	5	7	1	8	9
60 ve Yukarısı		3	3			0
Toplam	26	74	100	47	53	100

Tablo 1’de 2010 ve 2017 yılında yapılan tarama araştırmasının uygulandığı deneklerin yaşları karşılaştırmalı olarak görülmektedir. 2010 yılında 74 erkek 26 bayan denek araştırmaya katılırken 2017 yılında 47 kadın 53 erkek araştırmaya katılmıştır. Deneklerin yaş aralığı incelendiğinde 2010 yılında deneklerin % 93’ünün 20-59 yaş aralığında oldukları görülmektedir. 2017 yılında ise bu oran % 96’dır. Yani yapılan tarama araştırmasına dâhil edilen deneklerin büyük bir bölümü toplumsal olarak aktif bir nüfusu oluşturmaktadır.

Tablo 2. Doğum Yeri

Yer	2010		Yer	2017	
	Sıklık	Yüzde		Sıklık	Yüzde
Aydıntepe	86	86	Aydıntepe	85	85
Diğer	14	14	Diğer	15	15
Total	100	100	Total	100	

Tablo 2’de deneklerin doğum yerleri sunulmuştur. Buna göre 2010 yılında deneklerin % 86’sı ilçenin yerli halkındanken % 14’ünün göç sonucu ilçeye yerleşen kişilerdir. 2017 yılında bu oran % 75’e % 25 şeklindedir. İlçede memur olarak çalışanlarla, bağlı köylerden, Ağrı ve Iğdır illerinden ilçede meskûn olanların varlığı saptanmıştır.

Tablo 3. Deneklerin Mesleki Durumu

Meslek Adı	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Memur	18	18,0	15	15,0
Esnaf-Zanaatkâr	20	20,0	11	11,0
İşçi	7	7,0	8	8,0
Taşeron Şirkette İşçi-Özel Güvenlik Görevlisi	4	4,0	6	6,0
İşsiz	13	13,0	16	16,0
Çiftçi	8	8,0	10	10,0
Tüccar-Sanayici	2	2,0	0	0,0
Ev Hanımı	21	21	25	25,0
Emekli	2	2,0	3	3,0
Diğer	5	5,0	6	6,0
Total	100	100,0	100	100

Tablo 3’te deneklerin mesleki durumları sunulmuştur. Buna göre mesleği memur olanların 2010 yılındaki oranı % 18, 2017 yılında % 15’tir. Tablolarla ilgili sunulan verilerde birinci sıradaki veri 2010 yılına, ikinci sırada sunulan veri ise 2017 yılına ait olacaktır. Tablo 3’e göre kendisini esnaf-zanaatkâr olarak belirtenlerin oranı % 20 -% 11’dir. Deneklerden işçi olanların oranı % 7- % 8 şeklindedir. Yine taşeron şirkette işçi- temizlik görevlisi olarak çalışanların oranı % 4- % 6’dır. İşsizlerin oranı % 13- % 16, kendisini çiftçi olarak ifade edenlerin oranı % 8- % 10’dur. Tüccar-sanayici olarak ifade edenlerin oranı % 2- % 0’dır. Kendisini ev hanımı olarak ifade edenler % 21- % 25’tir. Bu rakamlar ev hanımı sayısının 2017’de yükseldiği şeklinde bir sonuç çıkarılması mümkün değildir. Çünkü 2010 yılında kadın deneklerin oranı % 26 iken 2017 yılında % 47’dir. Bu açıdan bakıldığında kadınların sayısı ile ev hanımı olmaları arasındaki oran 2017 yılında %22 azalmıştır. Yani kadınlar artık ev hanımı olmanın dışında iş hayatına atılmaya başlamışlardır sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 4. Medeni Hal

Medeni Hal	Medeni Hal 2010		Medeni Hal 2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Bekar	20	20	26	26
Evli	79	79	71	71
Dul	1	1	3	3
Toplam	100	100	100	100

Tablo 4’te deneklerin medeni hali görülmektedir. Buna göre evlilerin oranı 2010 yılında % 79 iken bekâr deneklerin oranı % 20’dir. 2017 yılı tarama araştırmasına katılan deneklerin % 71’i evli % 26’sı bekârdır.

Tablo 5. Deneklerin Öğrenim Durumları

Öğrenim Durumu	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Sadece Okur Yazar	2	2	3	3
İlkokul	28	28	32	32
Ortaokul	18	18	18	18
Lise	35	35	20	20
Meslek Lisesi	1	1	1	1
Yüksek Okul/ Üniversite	16	16	26	26
Toplam	100	100	100	100

Deneklerin öğrenim durumlarının gösterildiği Tablo 5’te Sadece okuryazar olanların oranı % 2- % 3, İlkokul mezunlarının oranı % 28- % 32 ilköğretim mezunu olan denek sayısının 2017 yılında fazla olma nedeni kadın denek sayısındaki artıştır. Ortaokul mezunlarının oranı % 18-% 18, Lise mezunlarının oranı % 35-% 20’dir. Meslek lisesi mezunu olan denek sayısı % 1- % 1 oranındadır. Meslek lisesi mezunu olan denek sayısı ilçe genelinde de bu araştırmada olduğu gibi oldukça düşüktür. Yüksek Okul/Üniversite’yi bitiren denek sayısı 2010 yılında % 16 iken 2017 yılında % 26’dır. Üniversite mezunlarının sayısındaki artış aslında ülke genelindeki eğilimi de göstermektedir kaynak. Üniversite okuyan öğrenci sayısındaki artış doğal olarak alt kademedeki okulların mezun sayısına da etki etmektedir. Tablo 5 genel olarak değerlendirildiğinde deneklerin eğitim düzeyi bir önceki döneme göre yükselmiştir.

3.2. Yaşadığı Çevreyi Tanıma

Bireylerin “göç etme kararı”na varmaları bir süreçtir. Bu süreçte işsizlik, geçim sıkıntısı gibi ekonomik nedenler etkili olabileceği gibi yaşadığı yerleşim biriminin ve bu yerleşim biriminde sunulan hizmetlerin yetersizliğinin de göç etme kararında etkili olabileceği gerçeğinden hareketle deneklerin yaşadıkları yerleşim birimi ile ilişkilerini ölçmek amacıyla ankette bu durumu ölçücü sorulara da yer verilmiştir.

Tablo 6. İlçedeki Yöneticileri Tanıma

Yanıtlar	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Hayır	0,0	0,0	1,0	1,0
Kısmen	13,0	13,1	10,0	10,0
Evet	86,0	86,9	89,0	89,0
Toplam	99,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 6 incelendiğinde deneklerin gerek 2010 yılı ve gerekse 2017 yılı tarama araştırmasında % 85-90 arası bir oranda yaşadıkları yerleşim biriminin yöneticilerini tanıdıklarını belirtmişlerdir. Kısmen tanıyanların bu seçeneği işaretleme gerekçeleri ise büyük ölçüde ilçenin mülki amirini tanınamaları nedeniyledir. Kaymakamın yeni atanmasının bunda etkisi olabileceği gibi deneklerin önemli bir kısmının ev hanımı olmasının da etkisi olduğunu ifade etmek gerekmektedir. Ancak evet diyenlerin oranının % 85’in üzerinde olması ve kendisini ev hanımı olarak belirten deneklerin de varlığı göz önünde bulundurulduğunda deneklerin yaşadıkları yerleşim birimi ile ilişkilerini devam ettirdikleri gerçeğine ulaşmak mümkündür.

Tablo 7. İlçenin Öncelikli Sorun Alanları

Yanıtlar	2010	2017
	Sıklık/Yüzde	Sıklık/Yüzde
Sorun Alanı		
Altyapı Ve İmar Sorunları	49	37
Çevre Sorunları Ve Çevre Düzenleme	35	15
Sosyal ve Kültürel Etkinlikler	35	58
Ulaşım	20	15
Güvenlik Can ve Mal Sorunları	8	6
İşsizlik	100	68
Diğer	8	15

Deneklere birden fazla seçeneği işaretleyebildikleri Tablo 7’deki veriler değerlendirildiğinde, ilçedeki öncelikli sorunun 2010 yılında % 100 ile işsizlik olduğu ortaya çıkmaktadır. 2017 yılında yine öncelikli sorun olarak % 68 ile işsizlik birinci sırada olmasına rağmen işsizliği sorun olarak görme eğiliminin % 32 azalmıştır. 2010 yılında % 49 ile ikinci öncelikli sorun olarak ifade edilen altyapı ve imar sorunu 2017 yılında % 37’ye inerek üçüncü sıraya düşmüştür. 2017 yılında ikinci öncelikli sorun % 58 ile Sosyal ve kültürel etkinliklerin yetersizliği gösterilmiştir. 2010 yılında çevre sorunları ve çevre düzenleme Sosyal ve kültürel etkinlik eksikliği ile birlikte % 35 ile üçüncü öncelikli sorun olarak algılanırken 2017 yılında çevre sorunları ve çevre düzenleme % 15’e gerilemiştir.

Tablo 7'deki veriler, öncelikle, deneklerin yaşadığı bölgedeki sorunlarla ilgilendiği gerçeğine işaret etmektedir. 2010 yılında ön sıralarda yer alan sorunların, 2017 yılında gerek yüzdelerinin azalmasında ve gerekse sıralamalarının değişmesinde; 1- ekonomik krizin etkisinin azalması, 2- yerelde bazı sorunlar çözülmeye çalışıldığı gerçeğine işaret etmektedir. Ekonomik sorunların etkisinin hafiflemesi ile sosyo-kültürel talepler yer bulmaya başlamıştır.

3.3. Ekonomik Durum

Bu kısımda deneklerin ekonomik durumları değerlendirilecektir. Yine 2010 ve 2017 yılları karşılaştırmalı olarak ele alınacağı için araştırma sahasında yaşanan ekonomik sorunların devam edip devam etmediği saptanmış olacaktır. Böylece ekonomi değişkeninin süreç içerisindeki değişimine paralel olarak düşüncede meydana getirdiği değişim de takip edilebilecektir.

Tablo 8. Ailede Gelir Elde Eden Kişi Sayısı

	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Bir Kişi	82,0	82,0	78,0	78,0
İki Kişi	11,0	11,0	15,0	15,0
Üç Kişi	7,0	7,0	7,0	7,0
Dört Kişi	0,0	0,0	0,0	0,0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 8 incelendiğinde ailede gelir elde eden kişi sayısında önemli bir değişimin olmadığını görülmektedir. Sadece iki kişi grubu % 11'den yüzde 15'e yükselmiştir. Kadınların bir kısmının iş hayatına atılması bunda etkili olmuştur. kendini işsiz olarak ifade eden % 13- % 16'lık kesimin geliri vardır. Ancak bu gelirin yeterli olup olmadığı Tablo 9 incelenmesi ile anlaşılacaktır.

Tablo 9. Toplam Gelir

	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
599'dan az	15,0	15,0	1405'ten'dan Az	20,0
599-999 Arası	30,0	30,0	1405-1999 Arası	30,0
1000-1999 Arası	25,0	25,0	2000-2999 Arası	28,0
2000-2999 Arası	20,0	20,0	3000-3999 Arası	16,0
3000'den Fazla	10,0	10,0	4000'den Fazla	6,0
Toplam	100,0	50,7	Toplam	100,0

Tablo 9'da gerek 2010† yılındaki ve gerekse 2017‡ ailenin toplam gelirinde temel ölçü olarak ülkemizde belirlenen asgari ücret düzeyi esas alınmıştır. Buna göre asgari ücret düzeyinin altında gelire sahip olan aile sayısı 2010 yılında % 15 iken 2017 yılında bu rakam % 20'ye yükselmiştir. Yani Tablo 8 ile birlikte okunduğunda işsizlik araştırma bölgesinin en öncelikli sorunu olmaya devam etmektedir.

Asgari ücret düzeyinin hemen üzerinde bir gelire sahip olduğunu beyan eden aile oranı her iki dönemde de % 30 dur. Üçüncü kategorideki gelir grubu % 25-% 28 gibi oranlarla birbirine oldukça yakın bir düzeydedir. Dördüncü kategorideki ailelerin yüzdesi yine birbirine yakın düzeydedir. Dördüncü kategorideki değişimde memur deneklerin sayısındaki değişim de etkili olmuştur. beşinci gelir düzeyi denilebilecek kategori % 10'dan % 6'ya düşmüştür. Bunu da yine deneklerin mesleki dağılımındaki değişime bağlamak gerekmektedir. 2010 yılı gelir ortalaması 1500 Türk Lirası iken 2017 yılı gelir ortalaması 2200 Türk lirası ile asgari ücrete oranla, 2017 yılındaki az bir miktar düşüşe rağmen birbirine yakın orandadır.

†https://www.csgeb.gov.tr/media/1680/2010_ikincialtiay.pdf (10.04.2010 tarihinde erişilmiştir)

‡<https://www.csgeb.gov.tr/home/Contents/Istatistikler/AsgariUcret> (21.04.2017 tarihinde erişilmiştir)

Tablo 9’te asgari ücretin altında gelir beyan eden ailelerin varlığı önemlidir. Asgari ücretin altında gelir beyan edenlerin büyük bir kısmı düzenli gelire sahip olmayan ve işsiz kimseler oldukları tablo 3’le karşılaştırıldığında anlaşılmaktadır.

Tablo 10. Kredi Kullanma

Yanıtlar	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Hayır	40	40	64	64
Evet	60	60	36	36
Toplam	100	100	100	100

Tablo 11. Kefil Olma

Yanıtlar	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Hayır	52	52	70	70
Evet	48	48	30	30
Toplam	100	100	100	100

Tablo 10 ve Tablo 11 birlikte değerlendirilecektir. Tablo 10’a göre, 2010 yılında kredi kullanan deneklerin yüzdesi % 60 iken 2017 yılında bu oran % 36’ya düşmüştür. Kredi kullanma oranındaki bu değişimde 2010 yılındaki krizden edinilen deneyimin etkisi olduğu görülmektedir. Kredi kullanmaya paralel bir şekilde kefillik oranlarında da önemli düşüşler meydana gelmiştir. Tablo 11’e göre deneklerin kefillik oranları % 48-% 30 şeklinde gerçekleşmesi kefillik oranları da kredi kullanımına paralel olarak düştüğünü göstermesi bakımından önemlidir.

Tablo 12. Kredinin Kullanıldığı Alan

Kredinin Kullanıldığı Alan	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Üretim İçin (İşyeri Açmak, Ticari Araç Alımı Hayvancılık)	31	51,67	15	41,67
Konut	9	15,00	6	16,67
Taşıt	1	1,67	7	19,44
Tüketim İhtiyaçlarını Karşılama	17	28,33	7	19,44
Diğer	2	3,33	1	2,78
Toplam	60	100,00	36	100,00

Tablo 12’ye göre, gerek 2010 ve gerekse 2017 yılında deneklerin kredi almadaki başlıca hedefleri % 51,6 - %41,6 ile üretim yapmak işyeri açmak ya da iş geliştirmek yani kendilerine bir istihdam alanı oluşturmaktır. Konut ve taşıt almak için kredi kullanımı da % 16- % 36 şeklinde gerçekleşmesi deneklerin bu süre içerisinde taşıt ve konut gibi ihtiyaçlar için de kredi kullandıklarını göstermektedir. Tüketim ihtiyaçlarını karşılamak üzere kredi kullananların oranı % 28,3- % 19,4 şeklindedir. Bu veriler Tablo 10 ile birlikte değerlendirildiğinde denekler 2010 yılında 60 denek kredi kullandığını ifade ederken 2017 yılında ise bu sayının 36’ya düştüğü gerçeğini de görmek gerekmektedir. Yani yaşanan ekonomik kriz deneyimi, kredi kullanma oranlarında önemli bir düşüş meydana gelmiştir.

Tablo 13. Kredinin Amacına Ulaşması

Üretim ve İşyeri için çekilen Kredinin Amacına Ulaşması	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Hayır	25,00	80,65	5,00	33,33
Kısmen	4,00	12,90	7,00	46,67
Evet	2,00	6,45	3,00	20,00
Toplam	31,00	100,00	15,00	100,00

Tablo 13 incelendiğinde kredinin amacına ulaşip ulaşmamasına evet seçeneğini işaretleyen denek oranı % 6-% 20, Kısmen seçeneğini işaretleyen denek oranı % 12,9 % 46,6 hayır seçeneğini işaretleyenlerin oranı % 80,6- % 33,3 şeklinde gerçekleşmiştir. Bu veriler incelendiğinde ilk dikkati çeken üretim için kredi alanların sayısıdır. Daha önce deneklerin % 31’i üretim için kredi alırken bu

oran 2017 yılında % 15'e kadar düşmüştür. Hayır seçeneğini işaretleyenlere bakıldığında % 80,6'dan % 33,3'e düşmesi araştırma bölgesinin krizden çıktığına dair önemli bir işarettir.

Tablo 14. Kredi Geri Ödeme veya Kefillikte sorun Yaşama

Yanıtlar	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Hayır	17,00	28,33	15,00	41,67
Kısmen	3,00	5,00	3,00	8,33
Evet	40,00	66,67	18,00	50,00
Toplam	60,00	100,00	36,00	100,00

Tablo 14 incelendiğinde üretim için alınan kredilerin amacına ulaşma durumunun 2017'de 2010 yılına oranla daha yüksek düzeyde olduğunu belirtmek gerekmektedir. Tablo 15'te de yine benzer bir durumun varlığını görmek mümkündür. İnsanlar 2017 yılında 2010 yılına oranla daha bilinçli bir şekilde hareket ettiklerini gösteriyor.

Tablo 15. İlçede Ekonomik Sıkıntı

Yanıtlar	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Hayır	9	9	28	28
Evet	91	91	72	72
Total	100	100	100	100

Tablo 16. İlçenin Kalkınma İhtiyacı

	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Evet	97	97	99	99
Kısmen	2	2	0	0
Hayır	1	3	1	1
Toplam	100	100	100	100

Tablo 15 ile 16 birlikte değerlendirilecektir. Bu çerçevede Tablo 16'da ilçede krizin varlığı her iki dönemde de kabul edilmektedir. Ancak 2010 yılına oranla 2017 yılında krizin varlığını kabul edenlerin yüzdesi % 91'den % 72'ye düşerek önemli bir azalma meydana gelmiştir. Ancak, deneklerin yanıtlarındaki bilinçliliği göstermesi bakımından önemlidir, ilçenin kalkınmaya olan ihtiyacı her iki dönemde de yüksek bir şekilde vurgulanmıştır. Deneklerin % 97'den fazlası ilçenin kalkınmaya olan ihtiyacına vurgu yapmışlardır. Yani denekler kalkınma ile ekonomik kriz arasındaki ayrımın farkındadırlar.

Tablo 17. İlçenin Geleceği İle İlgili Düşünce

Yanıtlar	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Olumsuz	96	96	61	61
Olumlu	4	4	39	39
Toplam	100	100	100	100

Tablo 17'ye göre denekler ilçenin geleceği ile ilgili olarak 2010 yılında % 96 ile olumsuz düşünce belirtirken 2017 yılında olumsuz düşüncenin % 61 ile yüksek düzeyde olmasına rağmen önceki dönemle karşılaştırıldığında düşüncede olumluya doğru bir yönelişi görmek mümkündür. Değişimin bu şekilde seyretmesinde ekonomik krizin hafiflemesinin etkisi olabileceği gibi yerelde yaşanan olumlu gelişmelerin de etkisi olabilir. Daha önce de ifade edildiği gibi olumlu gelişmelerin etkilerinin sonuçları olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 18. Göç Düşüncesi

Yanıtlar	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Hayır	25	25	50	50
Kısmen	2	2	5	5
Evet	73	73	45	45
Toplam	100	100	100	100

Tablo 18’ye göre, evet yanıtını veren deneklerin sayısı % 73-% 45 şeklindedir. 2010 yılına göre 2017 göç düşüncesinde % 28’lik bir düşüş meydana gelmiştir. Hayır yanıtını verenlerin oranı % 25’ten % 50’ye yükselmesi göç düşüncesinde bir düşüşün meydana geldiğini göstermektedir.

Tablo 19. Göç Etme Nedeni

Yanıtlar	2010	2017
	Sıklık/Yüzde	Sıklık/Yüzde
İşsizlik	100	67
Büyük Şehirlerdeki Sosyo-kültürel İmkanların Fazla Oluşu	6	56
Mesleki Eğitimin İhmal Edilmesi	20	19
Tarım Ve Hayvancılıkla İlgili Politikalar	15	18
Sağlık İmkanlarının Yetersizliği	8	12
İklim Koşullarının Yetersizliği	22	17
Yapılan İş Yeterince Gelir Getirmiyor	33	30
Ailem Burada Huzursuz	5	10
Diğer	6	4

Göç etme nedeninin incelendiği Tablo 19’da deneklerin birden fazla seçeneği işaretleyebilecekleri belirtilmiştir. Denekler % 100- %67 oranında birinci neden olarak işsizliği işaretlemişlerdir. Büyük şehirlerdeki sosyo-kültürel imkanların fazla oluşu seçeneği % 6’dan % 56’ya yükselmiştir. Yapılan işlerin yeterince gelir getirmiyor olması % 33-% 30 oranları ile önemini koruduğu görülmektedir. Tarım ve hayvancılıkla ilgili politikalar % 15- % 18, Mesleki

Eğitimin ihmal edilmesi maddesi % 20- % 19, İklim koşullarının yetersizliği maddesi % 22- % 17 ile önemli maddeler olarak yerini korumaktadır. Ailem burada huzursuz maddesi ise % 5- % 10 aralığında bulunmaktadır. Sağlık imkanlarının yetersizliği yanıtını verenlerin oranı da % 10 civarındadır.

Tablo 19 genel olarak değerlendirildiğinde, işsizlik önemli bir gündem maddesi olma özelliğini korumaktadır. Ancak yüzde 33’lük bir düşüş sözkonusudur. Deneklerin beyan ettikleri gelirlerde 2010 yılına göre bir düşüş olmasına rağmen insanlar kriz tecrübesiyle birlikte yaşamayı ve krize karşı alabilecekleri önlemleri uygulamaya başlamışlardır. Bu, öncelikle kredi kullanma ve kefillik oranlarındaki düşüşlerde görülmektedir.

Ekonomik krizin etkisinin azalması ya da krizle birlikte yaşama deneyiminin edinilmesi ile birlikte denekler diğer sorunları da dile getirmeye başlamışlardır. Sosyo-kültürel imkanların yetersizliğinin ön plana çıkarılmaktadır. Bu seçeneği, yaklaşık % 70 oranla kadın denekler işaretlemişlerdir. Özellikle kadın denekler için bu seçeneğin önemli olduğunu anlaşılmaktadır.

Tablo 19’da dikkat çekici bir diğer önemli madde de yapılan işin yeterince gelir getirmiyor oluşu maddesidir. Bu madde kapsamında değerlendirmesini yazan bir denek, “ilçedeki iş yerini kışın kapatarak yakıt ve vergiden tasarruf edilmesinden söz etmiştir. Nüfusun azlığı nedeniyle kış mevsiminde ilçedeki ekonomik hayatın durma noktasına gelmektedir. Ayrıca kış mevsiminde yakıt masrafı ek bir gider olarak ortaya çıkmaktadır. Vergi ve diğer masraflar nedeniyle bu mevsimin zararlı geçirildiğini ifade etmiştir. Yaz mevsiminde ise işlerin ancak yeter düzeye gelmektedir. Yani iklim koşullarının yapılan işte yeterince gelir getirmemesini açıklaması açısından önemlidir.

Tablo 20. Ekonomik İmkanların Düzeliş Göç Düşüncesi

	2010		2017	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Hayır	87	87	75	75
Evet	13	13	25	25
Toplam	100	100	100	100

Tablo 20'deki verileri elde etmeyi sağlayan sorunun amacı ekonomi değişkeninin göç düşüncesindeki etkisini anlamaktı. Tablo 20'ye göre verilen yanıtlara bakıldığında, 2010 yılında hayır yanıtı verenlerin oranı % 87 iken yani deneklerin % 87'si, "eğer ekonomik imkanlarım düzelse göç etmeyi düşünmüyorum." derken, bu oran 2017 tarama araştırmasında % 75'e gerilemiştir. Yani deneklerin % 25'inin göç gerekçesi ekonomi ile ilgili değildir. 2017 yılı tarama araştırmasında ekonomik durumunun düzmesi halinde göç etmeyi düşünen 25 kişinin içerisinde 16'sının kadın olduğu yani kadınların % 34'ü ekonomik durumları düzelse bile göç etmek istedikleri ortaya çıkmaktadır. Bu oran erkeklerde % 16,9'dur.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Nüfus gerek sosyal ve gerekse sosyal açıdan kentler için önemli bir unsurdur. Sanayileşme ile birlikte ortaya çıkan köyden kente göç sonucu kırsal alanlarda önemli nüfus kaybı meydana gelirken kentsel alanlarda aksine önemli miktarda nüfus birikmesi olmuştur. Bu süreç ülkemizde 1945'lerde başlamış, 1975'lere kadar devam etmiştir. 1975'lerden itibaren kentten kente göç süreci başlamış ve günümüze kadar da etkisini sürdürmüştür. Kentten kente göç kapsamında ülkemizin en fazla göç veren illerinden Bayburt'un Aydıntepe ilçesinde gerçekleştirilen bu çalışmada, ilçede ekonomik sıkıntıların yüksek düzeyde olduğu 2010 yılı ile ekonomik sıkıntıların nispeten hafiflediği 2017 yılı karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Yapılan karşılaştırmalı tarama araştırmasına göre, 2010 yılında deneklerin % 2'si kısmen olmak üzere % 75'i göç etmek istemektedir. Ekonomik sıkıntıların nispeten hafiflediği 2017 yılında deneklerin göç etme isteği % 5'i kısmen olmak üzere % 50'ye düşmüştür. Göç etme nedenine bakıldığında, 2010 yılında deneklerin % 100'ü işsizlik ve geçim sıkıntısını buna gerekçe göstermişlerdir. Bu oran 2017 yılında % 67'ye düşmüştür. Ekonomik sıkıntıların yaşandığı 2010 yılı tarama araştırmasında deneklerin ilçenin geleceği ile ilgili düşünceleri % 96 oranında olumsuz iken bu oran 2017 yılında bu oran % 61'e kadar gerilemiştir. Yani kentten kente göçün en önemli nedeni, kentin ekonomik imkanlarının ve istihdam edebilme kapasitesi ile orantılıdır (Doh,1984: 57-60).

Bu sonuç köylerde göç eğilimini araştıran Taşğın (2009), Özerin (1996) ve Öztürk'ün (2006) çalışmaları ile yani köylerde yeterli arazisi ve kendine ait işletmeleri olan deneklerin göç etme isteği bu imkanlara sahip olmayan deneklere göre daha az olduğu sonucu ile uyumludur. 2010-2017 yıllarının karşılaştırılmasından İlçede yaşanan ekonomik sıkıntı dönemi, insanların göç etme isteklerini artırdığı sonucuna ulaşmak mümkündür.

Göç veren kentlerin sadece ekonomik sorunları değil sosyo-kültürel imkanların yetersizliğinin de göçe gerekçe olabilir (Karahan, 2006). Sosyo-kültürel imkanların yetersizliğini gerekçe olarak sunanların oranı 2010 yılında % 6 iken, ekonomik sıkıntıların hafiflediği 2017 yılında bu oran % 56'ya çıkmıştır. Ekonomik imkânlar düzeldiğinde göç etmek isteği sorusuna 2010 yılında deneklerin % 87'si hayır yanıtını verirken 2017 yılında deneklerin % 75'inin hayır yanıtını vermeleri ile birlikte düşünüldüğünde ekonomik ihtiyaçların karşılanması sonrası insanlar sosyal ihtiyaçlarını gidermeye yöneldiği sonucuna ulaşmak mümkündür.

Göç veren kentlerdeki göç etme eğilimi incelenmelidir. Bu konuda literatürde daha fazla bilgi birikimi oluşturularak göç veren kentlerin göç sonucu ortaya çıkan sorunlarının çözümüne katkı sağlanmalıdır. Bunu yaparken kent mekânını sadece ekonomik ihtiyaçların karşılandığı bir yerleşim birimi olarak görmek doğru değildir. Kent mekânı kentte yaşayan insanların hem ekonomik ve hem de sosyo-kültürel ihtiyaçlarının karşılandığı mekânlar olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

Kısaca göç veren kentlerin ekonomik ve sosyo-kültürel potansiyelleri iyi araştırılmalıdır. Bu konu sadece yerel yönetimlerinin ya da merkezi yönetimin taşra teşkilatının işi olmamalıdır. Kalkınma Ajansları, üniversiteler de yerel yönetimlere gerekli desteği sağlamalıdır. Gerek resmi kurumlar ve gerekse sivil toplum kuruluşları işbirliği halinde bu konuya daha fazla odaklanarak göç veren kentlerde bu konuda farkındalık oluşturmaları gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Başel, H. (2009). Sivas'tan Göç ve Göç Edenlerin Sosyo-Ekonomik Nitelikleri – I. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 365-391.
- Başkaya, Z., & Gök, Y. (2013). Osmaneli İlçesinde Göç. Doğu Coğrafya Dergisi, 105-128.
- Bayramoğlu, T. (2015). Biyokütle Enerjisi Isıtma Amaçlı Fosil Yakıtlara Alternatif Olabilir mi? TRA1 Bölgesi Üzerine Tanımsal Bir Analiz. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 25(1), 163-174.
- Bayramoğlu, T., & Durmaz, A. (2017). Sustainability in Economics. E. E. Başar, & T. Bayramoğlu içinde, Studies on Sustainability Research (s. 75-86). Saarbrücken, Germany: Lambert Academic Publishing.
- Cole, S. (1999). Sosyolojik Düşünme Yöntemi (Sosyoloji Bilimine Giriş). (B. Demirkol, Çev.) Ankara: Vadi Yayınları.
- Genç, M. (2010). Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- İbret, B. Ü. (2010). Kastamonu'nun Göç Olgusu. Coğrafya Dergisi İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü(20), 34-47.
- Karahan, H. (2006). Bursa İli Harmancık İlçesinin Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Göç Sorununun İncelenmesi . Bursa: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kaygalak, S. (2009). Kentin Mültecileri. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Keleş, R. (2008). Kentleşme Politikası. Ankara: İmge Kitabevi.
- Korkut, F. (2007). Psikolojik Danışmanların Mesleki Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık İle İlgili Düşünceleri ve Uygulamaları . Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 187-197.
- Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A., & Taylor, J. E. (2014). Uluslararası Göç Kuramlarının Bir Değerlendirmesi. Göç Dergisi, 1(1), 11-46. 04 09, 2017 tarihinde alındı
- Miroğlu, İ. (1975). XVI: Yüzyılda Bayburt Sancağı. İstanbul: Anadolu Yakası Bayburt Kültür ve Yardımlaşma Derneği Yayınları.
- Neuman, W. L. (2014). Toplumsal Araştırma Yöntemleri (Cilt I). (S. Özge, Çev.) Ankara: YayınOdası Yayıncılık.
- Özerin, G. (1996). Kırdan Kente Göç Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Denizli İli Örneği. Gaziosmanpaşa Ziraat Fakültesi Dergisi, 135-160.
- Özger, Y. (2015). Bayburt Nüfus Defterleri. Bayburt: Bayburt Üniversitesi Yayınları."
- Özger, Y. D. (2008). IX. Yüzyıl Bayburt (Sosyo-Ekonomik, İdari ve Demografik Yapı). İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Öztürk, C. H. (2006). Bayburt İlinde Gelir Düzeyinin Göçe Etkisi. İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Polat, T. (Winter 2016). Sürdürülebilir Kentleşme Politikaları ve Türkiye. Electronic Turkish Studies, 11(2), 1267-1300.
- Sağlam, S. (2006). Türkiye'de İç Göç Olgusu ve Kentleşme. Türkiyat Araştırmaları(5), 33-44.
- Sirkeci, İ., & Yüceşahin, M. (2014). Türkiye'de Göç Çalışmaları. Göç Dergisi, 1-10.
- Taşgın, G. (2009). Erzurum İli Oltu İlçesinin Kırsal Kalkınma Potansiyeli ve Göç Sorunu. Erzurum: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Tekeli, İ. (2008). Türkiye'nin Göç Tarihinde Değişik Kategoriler. İ. Tekeli içinde, Göç ve Ötesi (s. 42-67). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Tekeli, İ. (2008). Türkiye'nin Yaşadığı Hızlı Kentleşmenin Öyküsünü Modernist Meşruiyet Kavramını Merkez Alarak Kurmak . İ. Tekeli içinde, Göç ve Ötesi (s. 240). Ankara: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

TÜİK. (tarih yok). <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>. 03 30, 2017 tarihinde www.tuik.gov.tr. adresinden alındı

Yapraklı, S., & Bayramoğlu, T. (2014). Biyokütle Enerjisi Potansiyeli ve Ekonomik Etkileri: TRA1 Bölgesi Üzerine Bir Saha Araştırması. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 319-336.

Yıldırım, S. (2010). Kente Yönelen Köylüler: Kırsal Yapının Dönüşümü, Göç ve gecekondular. (B. Şen, & Doğan Ali Ekber, Dü) Ankara: Dipnot yayınları.

İnternet Kaynakları

http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do%3Falt_id%3D1059 (05.04.2017 tarihinde erişildi.)

http://report.tuik.gov.tr/reports/rwesevlet?adnksdb2=&report=turkiye_ilce_koy_sehir.RDF&p_ill=69&pilcel=1767&p_kod=2&p_yil2009&p_dil=1&desformat=html&ENVID=adnksdb2Env (01.06.2010)

www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=220 (06.10.2016)

http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do%3Falt_id%3D1059 (05.04.2017)